

MEDIARECHT

AAK20126873

A.W. Hins

Regelgeving en beleid

Bij brief van 25 november 2011 stuurde de minister van OCW een brief aan de Tweede Kamer over de kosten van het mediabeleid. In de brief staat dat de publieke omroep een akkoord heeft bereikt over een interne reorganisatie. Zoals aangekondigd in een eerdere brief van 17 juni 2011 (*KwartaalSignaal* 120, p. 6748, AAK20116748), wil de regering in de concessieperiode 2016-2021 nog maar plaats bieden voor zes omroepverenigingen in plaats van de huidige negen. Volgens het akkoord, dat de minister onderschrijft, worden de zes plaatsen bestemd voor drie fusieomroepen (AVRO-TROS, BNN-VARA en KRO-NCRV) en drie omroepen die zelfstandig blijven (EO, MAX en VPRO). De aspirant-omroepen WNL en PowNed kunnen aansluiting zoeken bij een van deze omroepen, als zij in 2016 aan alle eisen voldoen.

Het plan zal de basis vormen voor een wetsvoorstel tot wijziging van de Mediawet, dat uiterlijk 1 januari 2014 in werking moet treden. In een wetgevingsoverleg op 12 december 2011 heeft de Tweede Kamer over onder meer deze brief beraadslaagd. Daarbij zijn diverse moties ingediend. De meeste zijn in de plenaire vergadering van 20 december 2011 verworpen; de overige moties zijn aangehouden.

Tijdens het genoemde wetgevingsoverleg merkte het Kamerlid Van Dam (PvdA) op dat de fracties van de VVD en de PVV naar zijn mening over de schreef waren gegaan

door te proberen het budget voor omroepen die zij te ‘links’ vonden, te verlagen. Hij complimenteerde de minister voor het feit dat zij niet aan deze druk had toegegeven. ‘Het plan van Hilversum is een goed plan dat niet moet worden kapotgemaakt door partijen die de politieke censuur kennelijk niet schuwen’, aldus Van Dam (*Kamerstukken II*, 2011/12, 33 000 VIII, nr. 59, p. 15-17, www.tweedekamer.nl en *Handelingen II*, 20 december 2011).

Het woord ‘censuur’ is ook bij andere debatten gebruikt. Op 10 november 2011 nam de Tweede Kamer met algemene stemmen twee moties aan die betrekking hebben op het bestrijden van censuur. Een motie Pechtold vroeg de regering concrete voorstellen te doen voor het leveren van ‘noodinternetcapaciteit’ aan de bevolking in landen zoals Iran en Syrië, waar het regime om politieke redenen internetverbindingen afsluit. Een motie Peters c.s. verzocht de regering om in Europees verband te streven naar een exportverbod van goederen en diensten die gebruikt worden om andersdenkenden te censureren. De minister van Buitenlandse Zaken beschouwde de moties als een ondersteuning van zijn beleid. Bij brief van 8 december 2011 verklaarde hij € 1 miljoen beschikbaar te stellen voor noodinternet ten behoeve van bloggers en cyberactivisten in de genoemde landen (*Kamerstukken II*, 33 000 V, nr. 17, 18, 116 en 121 en *Handelingen II*, 10 november 2011).

Een tweede voorbeeld is de discussie over de wenselijkheid van een downloadverbod en het afsluiten van websites ter bestrijding van inbreuken op het auteursrecht. Op 30 november en 7 december 2011 overlegden enkele commissies van de Tweede Kamer met de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie over zijn beleid ter zake, waarna een plenair debat en stemmingen volgden op 20 en 22 december 2011. Op de laatstgenoemde datum zijn twee interessante moties aangenomen: een moties-Bontes c.s., die de regering verzoekt af te zien van een downloadverbod en een motie Verhoeven, die zich keert tegen het blokkeren van websites. De moties verwijzen naar het belang van een vrij en open internet, respectievelijk de vrijheid van meningsuiting en het grondrecht op privacy. Weliswaar stemden de regeringspartijen VVD en CDA tegen, maar dankzij de steun van de PVV haalden de moties toch een meerderheid (*Kamerstukken II*, 29 838, nr. 41, 44, 45 en 46 en *Handelingen II*, 20 en 22 december 2011).

Aandacht verdienen ten slotte twee brieven die de minister van OCW op 5 december 2011 aan de Tweede Kamer schreef. De eerste kondigt een wetsvoorstel aan dat de bepalingen in de Mediawet over het basispakket op de kabel zal wijzigen, de andere heeft betrekking op het beleid inzake de lokale omroep (*Kamerstukken II*, 32 033, nr. 10 en 32 827, nr. 29).

Rechtspraak

Het Hof van Justitie van de Europese Unie boog zich over de vraag of van een internetprovider mag worden geëist dat hij op eigen kosten een algemeen filtersysteem invoert

om inbreuken op het auteursrecht te voorkomen. Volgens het Hof dient een afweging te worden gemaakt tussen enerzijds het intellectuele eigendomsrecht en anderzijds de vrijheid van ondernemerschap, de vrijheid van meningsuiting en het recht op bescherming van persoonsgegevens. In de omstandigheden die de Belgische rechter in zijn prejudiciële vragen had geschetst, was het antwoord ontkennend (HvJ EU 24 november 2011, C-70/10, *Scarlet vs. Sabam*). Enkele weken later moest de rechtbank te 's-Gravenhage ook een afweging maken tussen deze grondrechten. Van de internetprovider werd nu echter niet geëist om een algemeen filtersysteem in te voeren, maar slechts om de toegang tot één website te blokkeren. Volgens de rechtbank waren de verschillen met de *Scarlet*-zaak groot genoeg om de vordering toe wijzen (Rb. 's-Gravenhage 11 januari 2012, *Brein vs Ziggo en XS4ALL*, LJN: BV0549).

Klassiek is de situatie dat de vrijheid van meningsuiting botst met de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De Hoge Raad overwoog dat uitlatingen van een oppositiepartij die kwetsend zijn voor een politieke ambtsdrager een zeer sterke bescherming genieten van de uitingsvrijheid (HR 11 november 2011, *Balje vs Leeftbaar Delft c.s.*, LJN: BU3917). Dat de uitingsvrijheid ook in andere gevallen de doorslag kan geven blijkt uit een arrest van het EHRM tegen Oostenrijk. De uitgever van een dagblad was veroordeeld tot het betalen van een schadevergoeding wegens het publiceren van de naam van een bankfunctionaris, die ervan verdacht werd een zeer groot bedrag verduisterd te hebben. Unaniem oordeelde het EHRM dat de veroordeling inbreuk maakte op artikel 10 EVRM. Hoewel de bankfunctionaris geen publieke figuur was, betrof de publicatie een onderwerp van maatschappelijk belang. Daarbij speelde een rol dat politici probeerden de schuld in de schoenen te schuiven van deze ene functionaris. Om die reden was het noemen van namen relevant (EHRM 10 januari 2012, *Standard Verlags GmbH vs. Oostenrijk* (no. 3), appl. 34702/07).

Het Hof te 's-Hertogenbosch oordeelde dat een gemeentebestuur geen leges mag heffen voor het opzoeken en anonimiseren van stukken die zijn opgevraagd op grond van de Wet openbaarheid van bestuur. Mede op grond van artikel 110 van de Grondwet overwoog het Hof dat bij de openbaarmaking van documenten door de overheid het algemene belang van een transparante overheid voorop staat. Daarbij past niet het heffen van leges. Het arrest staat in schril contrast met een arrest van het Hof te 's-Gravenhage van enkele maanden eerder, waarin geoordeeld werd dat het heffen van leges wel is toegestaan (Hof 's-Gravenhage 6 juli 2011, LJN: BR0373 en Hof 's-Hertogenbosch 16 december 2011, LJN: BU8432).

Literatuur

– Maurice Schellekens, 'Internet-filteren. Komt het een van het ander?', *Mediaforum* 2011-10, p. 286-294;

- Thomas Gibbons, 'Privacy, Libel and Media Regulation: Discontent and Reform in the United Kingdom', *Mediaforum* 2011-11/12, p. 322-328;
- Aernout Nieuwenhuis, 'Laveren tussen persvrijheid en respect voor het privé-leven: De jurisprudentie van het EHRM', *Mediaforum* 2012-1, p. 2-13.